18/03/2023

Τα σταυρολούλουδα για την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως

/ Επικαιρότητα

Τα ματσάκια για την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως, τις λεγόμενες αροδαρές ή σταυρολούλουδα φτιάχνουν σήμερα αποβραδίς πιστοί σ' ολόκληρη την Κρήτη, για την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως, τρίτη Κυριακή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, κατά την οποία τιμάται ο Σταυρός, το σύμβολο της χριστιανικής πίστης. Οι πιστοί αύριο θα ασπαστούν τον Σταυρό και θα λάβουν τα ματσάκια με την ευλογία τα οποία θα φυλάξουν στο εικονοστάσι όλο τον χρόνο.

Ένα ματσάκι μέντας και στην μέση ένα γαρύφαλλο ή μια βιολέτα, τυλίγονται γερά με την κλωστή. Όταν έρθει η ώρα του Εσπερινού, οι αροδαρές πρέπει να βρίσκονται έτοιμες σε μια λεκάνη με νερό, για να διατηρηθούν δροσερές ως την επόμενη ημέρα, την Κυριακή της Σταυροπροσκύνησης.

Ο Σταυρός στολίζεται με τις αροδαρές, που είναι ματσάκια από κλαδάκια δενδρολίβανου (αρισμαρί) και λουλούδια (γαρύφαλα, τριαντάφυλα, ζουμπούλια, κρινάκια κ.ά).

Τα ματσάκια με τα λουλούδια συμβολίζουν τα μυρωδάτα άνθη και βασιλικά, όπου ανάμεσα τους ήταν κρυμμένος ο Τίμιος Σταυρός.

Την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως στην Θεία Λειτουργία, θα τις ευλογήσει ο ιερέας πάνω από την Αγία Τράπεζα και αφού τοποθετήσει μέσα σε ένα δίσκο με βασιλικό και δυόσμο τον Τίμιο Σταυρό, ξεκινά από το Ιερό φέροντας επί της κεφαλής τον δίσκο στη μέση του οποίου βρίσκεται ο Σταυρός τον οποίο περιφέρει από το Άγιο Βήμα σε μια σεμνή τελετή εντός του ναού τρεις φορές και έπειτα τον τοποθετεί στο κέντρο του Ιερού Ναού, για προσκύνημα.

Οι πιστοί ασπάζονται τον Σταυρό και λαμβάνουν από το χέρι του ιερέα ως ευλογία τα ματσάκια με το δεντρολίβανο και τα λουλούδια.

Τα ματσάκια αυτά τα λεγόμενα και σταυρολούλουδα οι πιστοί τα φυλάσσουν στο εικονοστάσι των σπιτιών τους, όπως τα άνθη του Επιταφίου.

Ο Σταυρός παραμένει στο κέντρο του ναού καθ’ όλη τη διάρκεια της εβδομάδας, οπότε στο τέλος κάθε ακολουθίας γίνεται προσκύνησή του από τους εκκλησιαζόμενους. Παίρνουν δύναμη για να συνεχίσουν τη νηστεία...

Η Κυριακή αυτή είναι η μεσονηστήσιμη, βρίσκεται δηλαδή στο μέσο της σαραντάημερης νηστείας. Οι χριστιανοί ατενίζοντας και προσκυνώντας το Σταυρό, θυμούνται τα πάθη του Χριστού και παίρνουν δύναμη να συνεχίσουν τη νηστεία και τον πνευματικό τους αγώνα.

Οι αροδαρές παραμένουν στο εικονοστάσι του σπιτιού μέχρι την επόμενη χρονιά ή αποξηραίνονται (όχι στον ήλιο) τεμαχίζονται σε μικρά κομμάτια και καίγονται μαζί με το λιβάνι στην διάρκεια του θυμιατίσματος.

Τα σταυρολούλουδα από την Εκκλησία δεν “σφάλουν”

Γενικότερα, στην Κρήτη πιστεύεται πως μεταφέρουν την ευλογία της εκκλησίας και ότι μπορούν να τη μεταδώσουν σε όποιο άνθρωπο, ζώο ή αντικείμενο έρθει σ’ επαφή μαζί τους. Γι αυτό το λόγο τις χρησιμοποιούσαν παλιά σε πλήθος εθιμικών ενεργειών στο σπίτι: στα ζυμωτά, στο στάβλο, στις μάντρες με τα ζώα, στο χωράφι και στον κήπο.

Έλεγαν παλιά πως αν φυτέψεις κάποιο από τα λουλούδια ή φυτά που έχει μια ροδαρά τη μέρα που θα τη φέρεις από την εκκλησία αυτό θα πιάσει και δεν θα σφάλει, κι ας μην έχει ρίζα.

Τα αποξηραμένα λουλούδια από τις ροδαρές που τοποθετούνταν στο εικόνισμα όταν πια περνούσε χρόνος οι πιστοί τα έκαναν θυμιάματα και με αυτά θυμιάτιζαν άρρωστους, ζώα και δέντρα-φυτά που εμφάνιζαν προβλήματα.

Αποβραδίς δένονται οι αροδαρές σ’ ολόκληρη την Κρήτη

Τα ματσάκια των λουλουδιών δένονται από τις ενορίτισσες αποβραδίς, την Κυριακή της Σταυροπροσκυνήσεως, οι οποίες μάλιστα παλαιότερα ανταγωνίζονταν μεταξύ τους ποια θα φτιάξει τις πιο όμορφες και θα τις πάει στην

εκκλησία.

Στην **Κασταμονίτσα** πήγαιναν ροδαρές στα σπαρτά, συνήθως αυτή την εποχή στακουκιά που έχουν δέσει τους καρπούς τους.

Σε άλλα μέρη της Κρήτης, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε αγροτικής οικογένειας, κατέληγε και μια ροδαρά στην αντίστοιχη καλλιέργεια. Αν είχε προηγηθεί για παράδειγμα κακή χρονιά στις ελιές την κρεμούσαν σε ένα δέντρο ελιάς.

Στο **Λασίθι,** και όπου αλλού υπήρχαν κοπάδια, οι ροδαρές κατέληγαν σε κάποιο δέντρο ή ψηλά στην πόρτα της μάντρας να μην τις φτάνουν τα ζώα.

Στο **Λουτρό Σφακίων**, και περιοχές όπου υπήρχε θάλασσα και καϊκια, οι ροδαρές τοποθετούνταν στα σκάφη.

Σε περιοχές όπως τα **Αστερούσια** υπήρχε η συνήθεια οι κοπέλες να παίρνουν ροδαρές και να τις πήγαιναν σε όλα τα ξωκκλήσια, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.